

► POGOVOR

Tinjski Jože je zapustil Tinje

JOŽE KOPEINIG / IVO ŽAJDELA

Koroški duhovnik Jože Kopeinig se je po šestih desetletjih vodenja Doma Sodalitas preselil v Celovec

Jože Kopeinig je ena od osrednjih osebnosti Cerkve na Koroškem, »novodobni apostol«, predsednik Mohorjeve družbe z najdaljšim stažem, rektor doma Sodalitas, zavzeti misijonski delavec, branik slovenstva na Koroškem ...

Tinjski znak na suknjiču ga je desetletja delal prepoznavnega - koroški Slovenci ga kličejo kar Jože Tinjski, dom Sodalitas v Tinjah, ki ga je vodil 58 let, pa je postal metafora za srečevališče duhovnosti in umetnosti, mednarodno izobraževalno središče, mesto dialoga med narodi, kulturami, verami.

Na željo krškega škofa je v prvih dneh letošnjega julija zapustil Tinje in se naselil v stanovanju v strogem centru Celovca.

Spoštovani gospod Kopeinig, po skoraj 60 letih ste zapustili Tinje. Nerada sprašujem po občutkih, tokrat bom: s kakšnim občutkom ste pomahali v slovo tinjskemu domu?

Ne bom tajil, da z močno prizadetim srcem. Zelo rad in z vztrajno predanostjo sem se trudil, da bi bil Dom v Tinjah ne samo izobraževalna ustanova, temveč tudi »gostoljubno župnišče«. Hvaležen sem za toliko srečanj z rojaki doma in iz Slovenije, slovenskimi in drugimi misijonarji, z nešteti osebnostmi iz kulturne in cerkvene srenje, z gosto mrežo prijateljstva po vsem svetu. Tinjski dom je bil za mnoge dejansko »dom«, kjer so se ljudje dobro počutili.

Pri vходу Doma je napis v latinščini: »Ave hospes! Non solum ianua, set et cor Domini et cor meum patet Tibi«, kar pomeni: »Dragi gost, ne samo visoka vrata, temveč srce Boga in moje

srce je zate odprto«. »Živžav« tinjskega vsakdana je sedaj zamrl v celovški samoti.

Ob naših obiskih ste večkrat izrazili željo, da bi v Domu dobili pomočnika oziroma naslednika. Je bila tudi selitev vaša želja? Kakšno bo vaše poslanstvo sedaj?

O »prostovoljni selitvi« ne želim govoriti. Sedaj živim in »pomagam« v Slovenskem pastoralnem centru v Celovcu. Kolikor mi bo zdravje še služilo, bom rad pomagal, kjer me bodo potrebovali. V »eksilu« se posvečam prehodu iz »akcije v passio«.

Dom Sodalitas pred 60 leti in danes – lahko narediva kratek »sprehod« z glavnimi poudarki in prelomnicami?

Res na kratko. Dosedanja lastnica Doma je bila Sodaliteta, skupnost slovenskih duhovnikov krške škofije. Pri gradnji doma so v prvi vrsti darovali duhovniki in slovenski verniki, pozneje tudi nekateri drugi dobrotniki. Seveda je tudi krška škofija močno podpirala tinjski dom, ki s svojim razvejenim programom služi koroškim župnijam.

V začetku je bila hiša v Tinjah dom duhovnih vaj. Po vedno novih pastoralnih in družbenih potrebah smo program razširili v smeri splošnega izobraževanja z drugimi vsebinskimi težišči: od duhovnih vaj, verskih in izo-

škofijo v njenem poslanstvu za duhovno, pastoralno in kulturno - družbeno sooblikovanje koroške Cerkve in družbe. Izzive sožitja med slovenskimi in nemškimi verniki, predvsem v času krške sinode, kakor tudi prej in pozneje, smo močno čutili in jih spremljali z mnogimi programi in »napetimi« razpravami.

Dom Sodalitete smo sprva načrtovali tudi kot bivališče za ostarele duhovnike, toda škofija išče sedaj druge rešitve.

Ko je bil dom poln koroških duhovnikov, veliko skupin duhovnikov je prihajalo tudi iz Slovenije, ali ko so se razne skupine srečevale pri duhovnih vajah v izjemno bogati mozaični kapeli, takrat sem večkrat z notranjim hvaležnim vdihom izrekel, da dom izvršuje svojo prvenstveno nalogo kot »oaza duhovnosti«.

Tako na počez: koliko tisoč ljudi ste sprejeli v vseh teh desetletjih? Kaj je bilo tisto temeljno, kar ste želeli dati udeležencem vaših programov?

Nisem dober matematik. Da bi seštel vsakoletne udeležbe več tisoč tečajnic in tečajnikov, udeležencev duhovnih vaj, kulturnih prireditev, vseh vrst obiskov z vsega sveta ... Številka bi bila sedem-(in več)mestna. Mreža ljudi, ki so radi prihajali v Tinje, se je v 58 letih zelo zgostila. Rad sem bil med ljudmi in ljudje so se v Tinjah počutili prijazno in gostoljubno sprejeti.

Namen vsakega srečanja je, da vsak srečnejši in bogatejši odhaja, kakor je prihajal. Beseda srečanje vsebuje še krajši omamni čar, to je namreč »sreča«. Najlepšo misel ob srečanju je izpovedal kardinal Tomaž Špiljak v tinjski kapeli: »Življenje ni

čas, je srečanje s prijatelji«, s tem pa z vsemi ljudmi, ki ste radi ustavljali svoje korake v Tinjah. To želim Domu Sodalitete tudi za vse prihodnje delovanje in pričevanje.

Na vašo pobudo so bili ustanovljeni Misijonska pisarna v Ljubljani, slovenska veja organizacije MIVA in enotno misijonsko glasilo Misijonska obzorja. S posebnim veseljem gradite

NAŠE ŽIVLJENJE NI TO, DA SE
VRTIMO OKOLI LASTNEGA
POPKA IN TARNAMO NAD
SVOJIMI TEŽAVAMI. ~

tudi Koroško vas na misijonu Pedra Opeke na Madagaskarju. Zakaj misijoni?

Misijonsko poslanstvo sem čutil že od malega. Po novi maši leta 1965 sem dve leti kaplanoval v Dobrli vasi, zatem me je škof poslal v Tinje - ves čas sem delal za misijone, pol stoletja sem vodil koroško Misijonsko pisarno. Leta 1986 smo v Tinjah organizirali drugi vseslovenski misijonski simpozij, sadovi so bili izjemni. Duhovno in finančno smo podprli skoraj štiri tisoč bogoslovcev, ki danes oznanjajo evangelij na afriški celini in v drugih misijonskih deželah. Krištofova nedelja z MIVO je postala pojem za solidarnost voznikov.

Za Cerkev je misijon bistven. Ko človek usmeri pogled v svet, se njegovi problemi zmanjšajo. Naše življenje ni to, da se vrtimo okoli lastnega popka in tarnamo nad svojimi težavami. Človek se uresniči, ko naredi korak k 'ti', k sočloveku, k Bogu. Pravo poslanstvo doživlja človek, ki živi za druge.

Velik poudarek v tinjskem domu ste dajali umetnosti. Zakaj?

Papež Frančišek je pred začetkom svetega leta upanja v sporočilu umetnikom zapisal, da so umetniki za naše življenjske poti nekakšna »navigacija«. Da imajo nalogo pomagati človeštvu, da ne izgubi smeri, da ne izgubi upanja. Izraelski mislec Martin Buber pa je zapisal, da je »naše življenje zgodba naših srečanj«. Umetniki so torej lahko buditeljski tolmači naših življenjskih zgodb in kritični smerokaz v prihodnost.

V Tinjah se je z razstavo v teh desetletjih predstavilo več kot 600 umetnikov - od že priznanih akademskih umetnikov do povsem neznanih, ki so v Tinjah dobili priložnost predstaviti in so danes svetovno znani. Naš avstrijsko-koroški nobelovec Peter Handke je izrekel pomenljivo misel: Podari mi sliko in moja duša bo ozdravela. Pristni umetniki ustvarjajo slike kot odgovore na naša življenjska vprašanja in hrepenenja. Papež Frančišek je zapisal, da je pristna umetnost vedno srečanje s skrivnostjo, z lepoto, ki nas presega, z bolečino, ki nas izprašuje, z resnico, ki nas kliče.

Želel bi si, da bi se umetniki danes bolj zavedali svojega poslanstva: biti glasniki evangeljskih blagov. Cerkev pa naj jih sprejme, da se bodo počutili doma - tudi s svojimi kritičnimi vprašanji. Potreben je dialog in poslušanje, potrebna nam je zavest, da smo odgovorni drug za drugega.

Frančišek je v omenjenem pismu zapisal, da umetnost ni razkošje, ampak potreba duha. Ni beg, ampak odgovornost, povabilo k delovanju, opomin, krik ...« Koliko je v sodobni umetnosti še svetega?

Danski mislec Søren Kierkegaard pravi: Ni pomembno to, kaj vidimo, temveč, kako gledamo. Nemški pesnik W. Goethe pa pravi takole: »Vse vidno je samo simbol nevidnega./ Vse zunanje je simbol notranjega./ Vse minljivo je simbol neminljivega.« Sveto se ne razgalja. Za videzom je treba iskati bistveno in bistvo. Nečista duša ne more zaznati globlje lepote. Človek je presežno bitje: več kot to, kar z očmi vidimo, in vse bolj to, kar s srcem zaslutimo in z dušo zaznamo. Rad ponovim misel: išči Boga in našel ga boš v sočloveku, služi človeku in našel boš Boga.

Tinje so zakladnica sodobne umetnosti. Katere slike vas bodo nagovarjale v novem domu?

Večino umetniških del - tudi tistih, ki so jih umetniki podarili meni kot osebni dar - je ostalo v Tinjah. S seboj sem vzel le nekatera dela mojih zelo cenjenih umetnikov - prijateljev. Pod novomašnim križem v svojem novem domu sem obesil sliko Tince Stegovca iz Ljubljane na temo »Dialog«. To je bila prva slika, ki sem si jo »privoščil« že v zgodnjih letih delovanja v Tinjah. In še nekaj drugih, ki sem jih kupil ali mi veliko pomenijo kot dar. Druge so ostale v Tinjah, ker želim kmalu doživljati LEPOTO ne v slikah, temveč iz obličja v obličje.

KSENJA HOČEVAR